

Sikkerhetsdatablad

LIP Cement Grå

Erstatter dato: 06.06.2018

Revisjonsdato: 10.07.2018
Versjon: 2.2.0

AVSNITT 1: Identifikasjon av stoffet/stoffblandingen og av selskapet/foretaket

1.1. Produktidentifikator

Handelsnavn: LIP Cement Grå
Stoffnavn: Portlandsement
CAS Nr: 65997-15-1
EC-nummer: 266-043-4

1.2. Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Anbefalte bruksområder: Fyllmasse.
Vennligst se tekniske datablader for nærmere spesifikasjoner.

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Leverandør

Firma: LIP Norge AS
Adresse: Kanalgata 7
Post nr.: 3263
Sted: Larvik
Land: NORGE
E-post: info@lip.dk
Telefon: +47 33 19 99 16
Faks: +47 33 19 99 17

1.4. Nødtelefonnummer

22 59 13 00 (Giftinformasjonen)

AVSNITT 2: Fareidentifikasjon

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

CLP-klassifisering: Skin Irrit. 2;H315 Eye Dam. 1;H318 STOT SE 3;H335

Viktigste skadevirkninger: Irriterer huden. Gir alvorlig øyeskade. Kan forårsake irritasjon av luftveiene. Meget irriterende for øynene, forårsaker rødme og økt tåreproduksjon. Kan forårsake alvorlige øyeskader. Virker etsende ved blanding.

2.2. Merkingselementer

Piktogrammer

Signalord: Fare
Inneholder

Sikkerhetsdatablad

LIP Cement Grå

Erstatter dato: 06.06.2018

Revisjonsdato: 10.07.2018
Versjon: 2.2.0

Stoff: Portlandsement
CAS Nr: 65997-15-1
Unik Formular Identifikasjon (UFI): VJ60-V0Q9-900V-37VH

H-setninger

H315 Irriterer huden.
H318 Gir alvorlig øyeskade.
H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

P-setninger

P102 Oppbevares utilgjengelig for barn.
P271 Brukes bare utendørs eller i et godt ventilert område.
P280 Benytt vernebriller/ansiktsskjerm.
P305+351+338 VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen.
P310 Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER/en lege.
P501 Innhold/holder leveres til et kommunalt gjenvinningsanlegg i henhold til nasjonale og lokale bestemmelser.

Supplerende opplysninger

Inneholder et reduserende stoff som reduserer løselig krom VI. Det reduserende stoffet er aktivt når det lagres på et tørt sted i 12 måneder etter angitt pakkedato. Kromatreduksjonen vil avta ved oppbevaring i fuktige omgivelser, f.eks. på byggeplasser. Åpnet emballasje må lukkes tett etter bruk, og produktet bør brukes opp så snart som mulig.

2.3. Andre farer

Produktet inneholder ikke PBT- eller vPvB-stoffer.

AVSNITT 3: Sammensetning/opplysninger om bestanddeler

3.1. Stoffer

Stoff	CAS Nr	EC-nummer	REACH-reg.nr.	Konsentrasjon	Merknader	CLP-klassifisering
Portlandsement	65997-15-1	266-043-4		100%		Skin Irrit. 2;H315 Eye Dam. 1;H318 STOT SE 3;H335

Se fullstendige H-setninger under punkt 16.

AVSNITT 4: Førstehjelpstiltak

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Innånding: Oppsøk frisk luft, skyll munnen med vann og puss nesen grundig Oppsøk lege ved vedvarende ubehag.

Svelging: Skyll munnen grundig og drikk 1-2 glass vann i små slurker. Ved svelging må ikke brekning fremkalles. Oppsøk lege omgående.

Hudkontakt: Fjern forurensede klær. Vask huden lenge og grundig med vann. Oppsøk lege ved vedvarende ubehag.

Kontakt med øyne: Åpne øyet godt, fjern eventuelle kontaktlinser og skyll straks med vann (helst øyeglass). Oppsøk lege omgående. Fortsett skyllingen til legen overtar behandlingen.

Generelt: Når lege oppsøkes, må sikkerhetsdatabladet eller etiketten vises.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Innånding av støv virker irriterende på de øvre luftveiene. Virker irriterende på huden, kan medføre rødme. Virker etsende ved blanding. Meget irriterende for øynene, forårsaker rødme og økt tåreproduksjon. Kan forårsake alvorlige øyeskader. Virker etsende ved blanding.

Sikkerhetsdatablad

LIP Cement Grå

Erstatter dato: 06.06.2018

Revisjonsdato: 10.07.2018
Versjon: 2.2.0

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Symptomatisk behandling. Ingen spesiell, øyeblikkelig behandling er nødvendig.

AVSNITT 5: Brannslukkingstiltak

5.1. Slukningsmidler

Egnede brannslukningsmidler: Produktet er ikke direkte brennbart. Velg brannslukningsmidler basert på branntypen i omgivelsene.

Uegnete brannslukningsmidler: Bruk ikke vannstråle siden det kan spre brannen.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Produktet er ikke direkte brennbart. Unngå innånding av damp og røykgass, oppsøk frisk luft.

5.3. Råd til brannmannskaper

Bruk et uavhengig friskluftsapparat med overtrykk sammen med kjemisk vernedrakt bare der personlig kontakt (nærkontakt) er sannsynlig. Slukningsvann som har vært i kontakt med produktet, kan være etsende. Hvis det kan gjøres uten fare, fjernes beholdere fra det branntruede området. Unngå innånding av damp og røykgass, oppsøk frisk luft.

AVSNITT 6: Tiltak ved utilsiktet utslipp

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

For ikke-innsatspersonell: Hold deg motvinds/hold avstand fra kilde. Bruk hansker. Bruk vernebriller.

For innsatspersonell: I tillegg til ovenstående: Vernetøy anbefales, tilsvarende EN 368, type 3.

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Søl må ikke tilføres kloakkavløp og/eller overflatevann.

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Søl må feies/samles opp for ev. gjenbruk og overføres til egnede avfallsbeholdere. Mindre spill tørkes opp med en fuktig klut.

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Se punkt 8 for type verneutstyr. Se punkt 13 for kassering.

AVSNITT 7: Håndtering og lagring

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Ved arbeidsprosesser hvor det er risiko for støvutvikling, må arbeidet foregå på steder med effektiv prosessventilasjon (f.eks punktavsug). Rennende vann og øyeglass må være tilgjengelige. Vask hendene før pauser og før toalettbesøk, og når arbeidet er slutt. Unngå kontakt med huden og øynene.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforeneligheter

Oppbevares forsvarlig, utilgjengelig for barn og ikke sammen med matvarer, dyrefôr, legemidler o.l. Lagres på et tørt og kjølig sted. Oppbevares innelåst. Holdbarhetstid: Ca. 12 måneder. Må ikke oppbevares sammen med følgende: Syrer.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Ingen.

Sikkerhetsdatablad

LIP Cement Grå

Erstatter dato: 06.06.2018

 Revisjonsdato: 10.07.2018
 Versjon: 2.2.0

AVSNITT 8: Eksponeringskontroll/personbeskyttelse

8.1. Kontrollparametere

Yrkesmessig eksponeringsgrense

Stoffnavn	ppm	mg/m ³	fiber/cm ³	Bemerkninger	Anmerkninger
Sjenerende støv, total		5		Respirabelt støv.	
Sjenerende støv, total		10			

Målemetoder: Samsvar med administrative normer kan kontrolleres med yrkeshygieniske målinger på arbeidsplassen.

Rettsgrunnlag: Forskrift om endring i forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier), FOR 2011-12-06 nr 1358. Sist endret ved FOR-2018-08-21-1255.

8.2. Eksponeringskontroll

Egnede tiltak for eksponeringskontroll: Bruk verneutstyr som angitt nedenfor.

Personlig verneutstyr, beskyttelse av øyne/ansikt: Bruk vernebriller/ansiktsskjerm. Øyenvern skal samsvare med EN 166.

Personlig verneutstyr, beskyttelse av hud: Bruk vernehansker av plast eller gummi. Gjennembruddstiden er ikke bestemt for produktet. Skift hansker ofte. Hansker skal samsvare med EN 374.

Personlig verneutstyr, åndedrettsvern: Ved utilstrekkelig ventilasjon må det brukes åndedrettsvern med P2-filter. Åndedrettsvern skal samsvare med en av følgende standarder: EN 136/140/145.

Miljøeksponeringstiltak: Det skal sikres at lokale utslippsbestemmelser overholdes.

AVSNITT 9: Fysiske og kjemiske egenskaper

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Parameter	Verdi/enhet
Aggregattilstand	Pulver
Farge	Hvit
Lukt	Ingen data
Løselighet	Blandbart med følgende: Vann.
Eksplorative egenskaper	Ingen data
Oksidasjonsegenskaper	Ingen data

Parameter	Verdi/enhet	Anmerkninger
pH (bruksferdig oppløsning)	13	
pH (konsentrat)	Ingen data	
Smeltepunkt	Ingen data	
Frysepunkt	Ingen data	
Startkokepunkt og kokepunktintervall	Ingen data	
Flammepunkt	Ingen data	
Fordampningshastighet	Ingen data	
Antennelighet (fast stoff, gass)	Ingen data	
Antennelsesgrenser	Ingen data	
Eksplasjonsgrenser	Ingen data	
Damptrykk	Ingen data	
Damptetthet	Ingen data	

Sikkerhetsdatablad

LIP Cement Grå

Erstatter dato: 06.06.2018

Revisjonsdato: 10.07.2018

Versjon: 2.2.0

Relativ tetthet	Ingen data	
Fordelingskoeffisient n-oktanol/vann	Ingen data	
Selvantennelsestemperatur	Ingen data	
Nedbrytningstemperatur	Ingen data	
Viskositet	Ingen data	
Lukterskel	Ingen data	

9.2. Andre opplysninger

Øvrig informasjon: Ingen.

AVSNITT 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1. Reaktivitet

Reagerer med følgende under varmeutvikling: Syrer. Innholdet av kromreducerende stoffer vil avta med tiden.

10.2. Kjemisk stabilitet

Produktet er stabilt når det brukes i henhold til leverandørens anvisninger. Inneholder et reduksjonsmiddel som reduserer løselig seksverdig krom. Reduksjonsmidlet er aktivt ved tørt lagring i 12 måneder etter oppgitt pakkedato.

10.3. Mulighet for farlige reaksjoner

Ingen kjente.

10.4. Forhold som skal unngås

Unngå kontakt med fuktighet og vann.

10.5. Uforenlige materialer

Syrer.

10.6. Farlige nedbrytingsprodukter

Ingen kjente.

AVSNITT 11: Toksikologiske opplysninger

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Akutt toksisitet - oral: Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Testdata foreligger ikke.

Akutt toksisitet - dermal: Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Testdata foreligger ikke.

Akutt toksisitet - innånding: Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Testdata foreligger ikke.

Etsing/hudirritasjon

Portlandsement, cas-no 65997-15-1

Organisme	Testtype	Eksposeringstid	Verdi	Konklusjon	Testmetode	Kilde
Kanin				Irriterende	OECD 404	IUCLID

Virker irriterende på huden, kan medføre rødme. Virker etsende ved blanding.

Alvorlig øyeskade/øyeirritasjon: Meget irriterende for øynene, forårsaker rødme og økt tåreproduksjon. Kan forårsake alvorlige øyeskader. Virker etsende ved blanding. Testdata foreligger ikke.

Åndedrettssensibilisering eller hudsensibilisering: Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Testdata foreligger ikke.

Kimcellemutagenitet: Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Testdata foreligger ikke.

Sikkerhetsdatablad

LIP Cement Grå

Erstatter dato: 06.06.2018

Revisjonsdato: 10.07.2018
Versjon: 2.2.0

Kreftfremkallende egenskaper:	Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Testdata foreligger ikke.
Skadelig for reproduksjonsevnen:	Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Testdata foreligger ikke.
Enkel STOT-eksponering:	Innånding av støv virker irriterende på de øvre luftveiene. Testdata foreligger ikke.
Gjentatt STOT-eksponering:	Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Testdata foreligger ikke.
Skadelig for luftveiene:	Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Testdata foreligger ikke.
Andre toksikologiske virkninger:	Ingen kjente.

AVSNITT 12: Økologiske opplysninger

12.1. Giftighet

Produktet er ikke klassifiseringspliktig. Testdata foreligger ikke.

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Portlandsement, cas-no 65997-15-1

Organisme	Art(er)	Eksponeringstid	Testtype	Verdi	Konklusjon	Testmetode	Kilde
					Ikke lett bionedbrytbar.		

Ikke forventet å være biologisk nedbrytbar.

12.3. Bioakkumuleringsevne

Ingen forventet bioakkumulering.

12.4. Mobilitet i jord

Herder til en fast, ikke-mobil masse.

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Produktet inneholder ikke PBT- eller vPvB-stoffer.

12.6. Andre skadevirkninger

Ingen kjente.

AVSNITT 13: Disponering

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Avfallskategori: Unngå utslipp til kloakkavløp eller overflatevann. Hvis dette produktet, slik det er levert, blir avfall, omfattes det av kriteriene for farlig avfall (dir. 2008/98/EU). Utslipp og avfall skal samles inn og oppbevares i lukkede, lekkasjesikre beholdere og leveres på et mottak for farlig avfall.

EAL-kode: Avhenger av bransje og bruk, for eksempel 17 01 06*blandinger eller frasorterte fraksjoner av betong, murstein, takstein og keramikk som inneholder farlige stoffer

Størknet sement er ikke-farlig avfall. Kontakt lokale myndigheter for å få anvisninger om avfallshåndtering. Bruk nedenstående kode for avfallsregistrering.

Sikkerhetsdatablad

LIP Cement Grå

Erstatter dato: 06.06.2018

Revisjonsdato: 10.07.2018
Versjon: 2.2.0

EAL-kode: Avhenger av bransje og bruk, for eksempel 17 01 07 andre blandinger av betong, murstein, takstein og keramikk enn dem nevnt i 17 01 06

Urenset emballasje kasseres via lokale systemer for avfallshåndtering.

AVSNITT 14: Transportopplysninger

14.1. FN-nummer: Ikke relevant. **14.4. Emballasjegrupper:** Ikke relevant.
14.2. FN-forsendelsesnavn: Ikke relevant. **14.5. Miljøfarer:** Ikke relevant.
14.3. Transportfareklasse(r): Ikke relevant.

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Ingen.

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL og IBC-regelverket

Ikke relevant.

AVSNITT 15: Opplysninger om bestemmelser

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Deklarasjonsnummer (PRN-nr.): 151103

Spesielle hensyn: Omfattes av:
Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, FOR-2011-12-06-1355. Sist endret ved FOR-2012-12-19-1371.
Forskrift om løselig seksverdig krom i sement, FOR 2005-01-25-47

Skal bare brukes mens det vannløselige kromatnivået er lavere enn 2 mg/kg tørr sement.

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Øvrig informasjon: Vurdering av kjemikaliesikkerhet er ikke utført.

AVSNITT 16: Andre opplysninger

Versjonslogg og angivelse av endringer

Versjon	Revisjonsdato	Ansvarlig	Endringer
1.2.0	25.10.2016	HSV, Bureau Veritas HSE	15
1.3.0	06.06.2018	THS, Bureau Veritas HSE	1-16
2.1.0	10.07.2018	JRO, Bureau Veritas HSE	1, 2, 3, 15, 16.
2.2.0	11.09.2018	JRO, Bureau Veritas HSE	15, 16.

Forkortelser: PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic
vPvB: Very Persistent and Very Bioaccumulative
STOT: Specific Target Organ Toxicity

Øvrig informasjon: Dette sikkerhetsdatabladet er utarbeidet for og gjelder utelukkende dette produktet. Det er basert på vår nåværende kunnskap, samt de opplysninger leverandøren har kunnet levere om produktet ved utarbeidelsen. Sikkerhetsdatabladet overholder gjeldende lovgivning for utarbeidelse av sikkerhetsdatablad i henhold til 1907/2006/EF (REACH) med senere endringer.

Råd ifm. opplæring: Grundig kjennskap til dette sikkerhetsdatabladet skal være påkrevd.

Klassifiseringsmetode: Beregning på grunnlag av farene ved de kjente bestanddelene.

Sikkerhetsdatablad

LIP Cement Grå

Erstatter dato: 06.06.2018

Revisjonsdato: 10.07.2018
Versjon: 2.2.0

Liste over relevante H-setninger

H315	Irriterer huden.
H318	Gir alvorlig øyeskade.
H335	Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

SDS utarbeidet av

Firma:	Bureau Veritas HSE
Adresse:	Oldenborggade 25-31
Post nr.:	7000
Sted:	Fredericia
Land:	DANMARK
E-post:	infohse@dk.bureauveritas.com
Telefon:	+45 77 31 11 00
Dokumentspråk:	NO